

Haridus- ja Teadusministeerium
hm@hm.ee

Teie 18.12.2025 nr 8-2/25/5630
, HTM/25-1424/-1K/
Meie 26.01.2026 nr 1.2-3/3197-2

**Vastuskiri „Toetuse andmise tingimuste
kehtestamine tegevuse „Täiskasvanute
tasemeõppes osalemise toetamine“
elluviimiseks“ eelnõule**

Täname, et esitasite kooskõlastusele eelnõu „Toetuse andmise tingimuste kehtestamine tegevuse „Täiskasvanute tasemeõppes osalemise toetamine“ elluviimiseks“. Kooskõlastame eelnõu märkustega. Eelnõu on kooskõlas mh kaasaegse sotsiaaltöö korralduse loogikaga, lähtudes eesmärgist vähendada hariduslikku ja sotsiaalset ebavõrdsust ning toetada inimeste toimetulekut ja töövõimet. Positiivne on kavatsus siduda õpitee nõustamine psühholoogilise toe ja sotsiaalteenustega, mis loob võimaluse valdkondade üleseks koostööks lähtudes muuhulgas piirkondlikust ebavõrdsusest.

Samas sõltub tulemus sellest, kas hariduskorraldus suudab päriselt toimida koos sotsiaalsüsteemiga, mitte sellest eraldi. Ilma selge rollijaotuseta ja koostööraamistikuta on oht, et tulemus jääb soovitud kehvemaks. Praegu esineb risk, et tugiteenuste koormus langeb (kohalike omavalitsuste) sotsiaaltöö süsteemile ilma selgelt sõnastatud ootuste ja täiendava ressursita. Unustada ei tohi, et tugitegevuste kvaliteet sõltub pädevate spetsialistide olemasolust, kelle vähesus on haridussüsteemis täna tõsine kitsaskoht. Uute tuge vajavate õpilaste lisandumisel saab surve tugisüsteemidele olema veelgi suurem. Lisanduvad ligipääsetavuse küsimused.

Rõhutame vajadust luua selged mehhanismid sotsiaalteenuste integreerimiseks õpitee nõustamisse, määratleda rollid ja ressursid, tagada erivajadustega inimeste tugi koostöös sotsiaalvaldkonnaga ning töötada välja juhised andmekaitse ja teenuste sidumise kohta.

Järgnevalt toome välja konkreetsed ettepanekud eelnõu täiendamiseks.

1. Soovitame lisada nõude eelnõu käskkirja § 2 punkti 2.1.1, et kontseptsioonide väljatöötamisega peab kaasnema nende praktiline piloteerimine vähemalt osas õppeasutustes. Nimetatud muudatus vähendab riski, et loodud kontseptsioonid jäävad teoreetiliseks ega rakendu koolide igapäevapraktikas. Seejuures pakume välja järgneva sõnastuse: „Õpiradade ja õppenõustamise kontseptsioonide väljatöötamisega kaasneb nende piloteerimine valitud õppeasutustes ning rakenduslike juhendmaterjalide koostamine.“

2. Käskkirja § 3 punktis 2.1.2. nimetatud mõõdikud keskenduvad osalemiskordadele ja koolituste arvule. Soovitame täiendada tegevuse kirjeldust nõudega siduda koolitused praktiliste arendustegevustega koolides, kuna see suurendab koolituste tegelikku mõju õppijatele ning toetab õpetajate pädevuse püsivat arengut. Pakume välja järgneva sõnastuse: „Koolituste kavandamisel ja läbiviimisel tagatakse nende seos osalejate

igapäevase õpetamispraktikaga, sh refleksiooni, mentorluse või rakenduslike arendusülesannete kaudu.“

3. Soovitame täpsustada käskkirja § 4 punktis 2.2. käsitletavate kohustuslike ja valikuliste tugitegevuste miinimumraamistikku. Pakume välja täiendatud sõnastuse: „Õppeasutused rakendavad vähemalt miinimumtasemel õppesse asumise ja õppes püsimise tugitegevusi, mille täpne loetelu ja sisu määratletakse rakendusjuhendis. Täiendavad tegevused võivad olla paindlikud vastavalt õppeasutuse vajadustele.“ Täiendamine on vajalik, kuna see tagab ühtlasema kvaliteedi ning vähendab koolidevahelist ebavõrdsust meetme rakendamisel.

4. Käskkirja §-is 5 käsitletav näitajasüsteem on valdavalt kvantitatiivne (osalejate arv, koolide arv). Soovitame täiendada seiret kvalitatiivsete mõjunäitajatega, kuna see võimaldab paremini hinnata meetme tegelikku mõju ja toetab tõenduspõhist arendamist. Pakume seejuures välja järgneva sõnastuse: „Lisaks kvantitatiivsetele näitajatele kogutakse ja analüüsitakse kvalitatiivset infot õppijate õpitee, õppes püsimise ja edasiste haridus- või töövalikute kohta.“

5. Käskkirja §-is 6 sätestatud eelarves domineerivad personalikulud. Soovitame täpsustada, et personalikulude kõrval soodustatakse innovaatiliste ja õppijat toetavate lahenduste kasutamist, kuna see vähendab riski, et meede kujuneb peamiselt töökohtade säilitamise vahendiks, ning toetab sisulist uuendust. Pakume välja täiendatud sõnastuse: „Meetme rakendamisel tasakaalustatakse personalikulude kasutamist investeringutega õppijate toetamiseks mõeldud metoodikatesse, digilahendustesse ja koostöömudelitesse.“

6. Käskkirja §-is 7 on rakendusjuhendite roll on üldsõnaliselt kirjeldatud. Soovitame selgesõnaliselt sätestada rakendusjuhendite toetava ja nõustava rolli ja pakume välja täiendatud sõnastuse: „Rakendusjuhendite eesmärk on toetada õppeasutusi meetme sisulisel rakendamisel, pakkudes praktilisi näiteid, soovituslikke mudeleid ja nõustamist.“ Nimetatud muudatus suurendab meetme rakendamise kvaliteeti ja vähendab tõlgendamisest tulenevaid riske.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Karmen Joller
sotsiaalminister

Gerda Kiipli-Hiir
gerda.kiipli-hiir@sm.ee

Katrin Kivisild
Katrin.Kivisild@sm.ee

Kristella Kukk
kristella.kukk@sm.ee